

THE FOUNTAINHEAD

VAN AYN RAND
REGIE IVO VAN HOVE
INTERNL THEATER AMSTRDM

T
A

rolverdeling op achterzijde

van **Ayn Rand**

regie **Ivo van Hove**

vertaling **Jan van Rheenen, Erica van Rijsewijk**

bewerking **Koen Tachelet**

dramaturgie **Peter van Kraaij**

scenografie & licht **Jan Versweyveld**

compositie **Eric Sleichim**

kostuums **An D'Huys**

video **Tal Yarden**

muziek **Blindman** (drums): **Yves Goemaere, Hannes Nieuwlaet, Christiaan Saris**

particulier producent **Emmerique Granpré Moliere**

assistentie regie **Nina de la Parra**

assistentie dramaturgie **Vera Hoogstad**

assistentie scenografie **Roel van Berckelaer, Ramón Huijbrechts**

assistentie compositie **Jenneke Obdeijn**

assistentie video **Rodrik Biersteker**

hoofd techniek **Götz Schwörer**

productieleiding **Michiel van Schijndel**

techniek **Reyer Meeter** (1^e inspicieënt), **Sander van Elteren,**

Stijn van der Leeuw, David Logger, Hans Pieksma, Stephan Pot,

Pieter Roodbeen, Dennis van Scheppingen, Erwin Sterk, Mark Thewessen,

Jeffrey van Vloten, Paul van der Zouwe

kostuumatelier **Farida Bouhbouh, Jacolien Honders** (kleedwerk),

Wim Van Vliet (hoofd)

kap & grime **David Verswijveren, Mirjam Venema**

uitvoering toneelbeeld **Eddy van Gelder, Kloosterboer Decor BV, Levtec**

castingadviezen **Hans Kemna**

repetitor **Robert Joosten**

fotografie **Jan Versweyveld**

beeldbewerking **Henri Verhoef**

grafisch ontwerp studio **ITA, Sara Fortuin**

publiciteit **Selman Aqiqi, Joris van den Ring-Bax**

druk **SSP Amsterdam**

met dank aan **Matthias Mooij, Oogappel, Niek Oostendorp, Stout Lingerie,**

Jeroen Sukel, Zina

De voorstelling duurt circa 4 uur, inclusief pauze.

Ramsey Nasr won voor zijn rol de Louis d'Or.

#thefountainhead

'Ivo, je MOET dit lezen,
want het is belangrijk. Juist voor jou!'
– Matthias Mooij

SYNOPSIS

Howard Roark is een eigenzinnige architect met maar één wens: het materiaal dat de aarde hem biedt te vormen naar zijn eigen ideaal. Dat blijkt geen eenvoudige opgave in een wereld waarin scheppingsdrang het moet afleggen tegen commercieel succes, maatschappelijk belang en macht. Zo brengen vleierij en intrige Roark's ambitieuze studiegenoot Peter Keating al snel naar de top van de architectuurwereld, en bespeelt journalist Ellsworth Toohey de publieke opinie via de miljoenenkrant *The New York Banner*. En dan is er nog Gail Wynand, de invloedrijke eigenaar van de *Banner*: een man die zijn ziel verkocht heeft aan de massa in ruil voor macht.

Als Howard Roark Dominique Francon ontmoet, vindt hij in haar een verwante ziel. Tussen de in de mens teleurgestelde Dominique en de bezieldde Roark ontwikkelt zich een rauwe romance, die voelbaar maakt hoe moeilijk het is je aan een ander te geven en toch jezelf te blijven. Hoe groot zijn de offers die je kunt brengen voor onafhankelijkheid?

Ayn Rand schetst in *The Fountainhead* consciëntieus de strijd tussen het vasthouden aan je eigen visie en dienstbaar zijn aan anderen. In het middelpunt stelt zij een man enkel gedreven door zijn passie en zijn kracht als schepper; een persoon die niet leeft voor anderen.

Hélène Devos, Amsterdam, 2013

Halina Reijn, Ramsey Nasr, Amsterdam, 2014

Hans Kesting, Bart Slegers, Amsterdam, 2014

Aus Greidanus jr., Christiaan Saris, Yves Goemaere, Avignon, 2014

AUTEUR AYN RAND

Ayn Rand (1905-1982) wordt geboren als Alissa Zinovievna Rosenbaum in het Russische St. Petersburg aan de vooravond van de communistische revolutie. Op jonge leeftijd ontwikkelt Rand de beginselen van haar levensfilosofie: het is een pleidooi vóór de absolute waarde van de individuele mens en tegen alles dat zinspeelt op collectivisme of religieuze mystiek. Op haar twintigste verruilt ze de naam Alissa Rosenbaum voor Ayn Rand en vertrekt naar Amerika om daar haar persoonlijke American dream te verwezenlijken: schrijfster worden, om zo haar overtuigingen te kunnen delen met de wereld.

De kracht van de schepper is een van de leidende principes in Rands filosofie van *selfishness*, die zij de naam objectivisme meegaf. Waar *The Fountainhead* (1943) voor de schrijfster een romantisch-filosofische weergave is van haar idealen, slaat zij later een steeds politieker en maatschappelijker pad in met haar werk. In haar magnum opus *Atlas Shrugged* (1957) is het scheppende individu niet alleen meer van belang op het vlak van de autonome creatie, maar ook op politiek en maatschappelijk vlak. De onafhankelijke schepper ontwikkelt zich tot de spil van Rands filosofisch systeem: als schepper van zijn eigen geluk, maar ook als de schepper van een succesvolle individualistisch-georiënteerde samenleving.

Waar *Atlas Shrugged* algemeen gezien wordt als de meest omvattende weergave van Rands filosofie van het objectivisme, schildert zij in *The Fountainhead* minutieus haar beeld van de strijd tussen de krachten van het individualisme en het collectivisme, ‘not in politics, but within a man's soul’.

REGIE IVO VAN HOVE

Ayn Rand schetst in Howard Roark haar ideaal: een mens die zich zuiver en compromisloos laat leiden door zijn eigen rationele inzicht. Zijn doel is door middel van zijn werk een betere, mooiere wereld te scheppen. Maar Roark is niet alleen: de personen om hem heen creëren samen een krachtenveld van uiteenlopende wereldvisies. Zij stellen zichzelf voortdurend de vraag hoe zij zich moeten verhouden tot de wereld en de mensen om hen heen. *The Fountainhead* is een gelaagde wereld waarin mensen strijd leveren om hun visie te realiseren.

Hoewel Rand *The Fountainhead* meer dan zeventig jaar geleden schreef, zijn de thema's die zij behandelt nog steeds actueel. Door wie en wat laten we onze identiteit bepalen? Het antwoord van de schrijfster zelf is helder en eenduidig, maar Van Hove schroomt niet de complexiteit van Ayn Rands web van individuen, met ieder hun eigen streven, genadeloos te ontleden. De intense liefde tussen Howard Roark en Dominique Francon vormt daarin een belangrijke lijn. Hun relatie balanceert continu op de gevaarlijke grens tussen oprecht idealisme en schijnbaar onafwendbare destructie.

Aan de hand van het overkoepelende gegeven van de architectuur schetst Van Hove een beeld van de problematische verhouding tussen kunst en samenleving. Want hoe valt kunst als uiting van een individuele visie te verenigen met maatschappelijke relevantie? *The Fountainhead* is een voorstelling over passie, over de gedreven mens: een voorstelling over een verdeeld gevoel van idealisme en de menselijke verhoudingen die uit dat conflict voortkomen.

SCENOGRAFIE & LICHT JAN VERSWEYVELD

In het beeld van *The Fountainhead* is alles in beweging: het toneelbeeld van Jan Versweyveld is vormgegeven als een industriële ideeënruimte waarin niet alleen de personages, maar ook de musici en technici voortdurend bezig zijn met het creëren van tekst, beeld en muziek. Op de speelvlakken persoonlijke werkgebieden geïnstalleerd waarin de gedachtenwereld van Ayn Rand kan worden omgezet in de dynamiek van een idee dat ten uitvoer wordt gebracht. Het zijn de ideeën en de artistieke en persoonlijke processen die daaruit voortvloeien die de personages door Versweyvelds ruimte voortbewegen.

VIDEO TAL YARDEN

De videobeelden van Tal Yarden geven dicht op de huid weer hoe een architecturaal idee zich ontwikkelt tot een ontwerp en zichtbare vorm. De visualisering van dit proces biedt de toeschouwer een blik op de realiteit van de kunstenaar: hoe wordt een gedachte aan een kunstwerk omgezet in een concreet resultaat? Verder tonen newsreels en krantenknipsels hoe het werk van de architecten in de wereld wordt ontvangen. De spanning tussen creatie en kritische ontvangst wordt zo een rode draad in de voorstelling.

MUZIEK ERIC SLEICHIM

In de muziek gaan live uitgevoerde composities van Eric Sleichim hand in hand met bestaande tracks. Twee musici en een technicus maken als het ware een reis door de muziekgeschiedenis van de twintigste eeuw en bespelen niet alledaagse instrumenten als de basmarimba en de theremin. Zij evoceren een periode van muzikale experimenten, een zoektocht naar een nieuwe klank. Daarnaast begeleiden de opera- en filmmuziekfragmenten het larger-than-life aspect van de personages. Naarmate *The Fountainhead* zich verder ontwikkelt tot een ideeënoorlog met verstrekende maatschappelijke gevolgen, wordt de muziek dramatischer en operatesker.

Op het einde wordt Roarks lange pleidooi voor individualisme begeleid door de live uitgevoerde ‘koorzang’ van de omstanders. Individu en groep staan hier op gespannen voet tegenover elkaar maar maken samen de complexiteit van het slotakkoord.

The Fountainhead is een visuele en audiotieve lofzang op de levende kunst.

‘I could die
for you,
but I couldn’t
and wouldn’t
live for you.’

– Howard Roark

Pieter Roodbeen, Ivo van Hove, Christiaan Saris, Tamar van den Dop, Robert de Hoog, Bart Slegers, Avignon, 2014

Aus Greidanus jr., Amsterdam, 2014

Hugo Koolschijn, Amsterdam, 2014

Robert de Hoog, Hans Kesting, Amsterdam, 2014

THE FOUNTAINHEAD

Internationaal Theater Amsterdam
Leidseplein 26, +31 (0)20 624 23 11
za 5 – za 19 jan

ITA—extra
inleiding wo 9 & 16 jan
engelse boventiteling do 10 & 17 jan
nagesprek vr 11 & 18 jan

ITA—ensemble & gasten 18/19 **Hélène Devos**, **Fred Goessens**, **Janni Goslinga**, **Aus Greidanus jr.**, **Marieke Heebink**, **Maarten Heijmans**, **Robert de Hoog**, **Hans Kesting**, **Hugo Koolschijn**, **Achraf Koutet**, **Maria Kraakman**, **Majd Mardo**, **Ramsey Nasr**, **Chris Nietvelt**, **Celia Nufaar**, **Frieda Pittoors**, **Halina Reijn**, **Gijs Scholten van Aschat**, **Bart Slegers**, **Eelco Smits**, **Steven Van Watermeulen**, **Claire Bender**, **Bart Bijmens**, **Violet Braeckman**, **Evgenia Brendes**, **Hajo Bruins**, **Thomas Cammaert**, **Jules Croiset**, **Charlie-Chan Dagelet**, **Mingus Dagelet**, **Katelijne Damen**, **Jip van den Dool**, **Khaldoun Alexander Elmecky**, **Barry Emond**, **Malou Gorter**, **Wim van der Grijn**, **Abke Haring**, **Eva Heijnen**, **Noortje Herlaar**, **Stacyan Jackson**, **Gaite Jansen**, **Faas Jonkers**, **Emma Josten**, **Poema Kitseroo**, **Minne Koole**, **Rob Malasch**, **Joep Paddenburg**, **Massimo Pesik**, **Urmie Plein**, **Alwin Pulinckx**, **Dewi Reijs**, **Lineke Rijxman**, **David Roos**, **Vanja Rukavina**, **Luca Savazzi**, **Michael Schnörr**, **Harm Duco Schut**, **Truus te Selle**, **Camilla Siegertsz**, **Jip Smit**, **Belinda van der Stoep**, **Joshua Stradowski**, **Sidar Toksöz**, **Leon Voorberg**, **Carina de Vroome**, **Mandela Wee Wee**, **Maartje van de Wetering**, **Benjamin de Wit**

ITA.NL

Subsidiënten

Hoofdsponsor

accenture

Partners

CLIFFORD
CHANCE

ITA—ENSEMBLE 18/19

PREMIÈRES

EEN KLEIN LEVEN
van **Hanya Yanagihara**
regie **Ivo van Hove**
sep, okt 18, apr 19

HET HOUT
van **Jeroen Brouwers**
regie **Michiel van Erp**
nov 18, apr 19

VALLENDE MAN
van **Don DeLillo**
regie **Julien Gosselin**
mrt 19

DOOD IN VENETIË
naar **Thomas Mann**
tekst **Ramsey Nasr**
regie **Ivo van Hove**
productie ITA / Koninklijk
Concertgebouworkest
apr 19

DE KERSENTUIN
van **Anton Tsjechov**
regie **Simon McBurney**
jun 19

IN WANKEL EVENWICHT
van **Edward Albee**
regie **Maren E. Bjørseth**
productie ITA2 /
Toneelschuur Producties
mrt, apr 19

REPRISES

SCÈNES UIT EEN HUWELIJK
van **Ingmar Bergman**
regie **Ivo van Hove**
aug, sep 18, feb, mrt 19

KLEINE ZIELEN
van **Louis Couperus**
regie **Ivo van Hove**
coproductie **Ruhrtriennale**
aug, sep 18

LA VOIX HUMAINE
van **Jean Cocteau**
regie **Ivo van Hove**
sep, nov 18

UIT HET LEVEN VAN
MARIONETTES
van **Ingmar Bergman**
regie **Nanouk Leopold**
okt 18

HET JAAR VAN DE KREEFT
van **Hugo Claus**
regie **Luk Perceval**
nov 18

DE STILLE KRACHT
van **Louis Couperus**
regie **Ivo van Hove**
coproductie **Ruhrtriennale**
nov, dec 18, apr 19

HUSBANDS AND WIVES
scenario **Woody Allen**
regie **Simon Stone**
dec 18, feb 19

IBSEN HUIS
van **Simon Stone**
naar **Henrik Ibsen**
regie **Simon Stone**
dec 18, feb 19

THE FOUNTAINHEAD
van **Ayn Rand**
regie **Ivo van Hove**
jan 19

OEDIPUS
van **Robert Icke**
naar **Sophocles**
regie **Robert Icke**
mei 19

NA DE REPETITIE / PERSONA
van **Ingmar Bergman**
regie **Ivo van Hove**
coproductie **Les Théâtres
de la Ville de Luxembourg**,
Maison des Arts de Créteil,
Théâtre de la Place Liège
aug, sep 18

DAGBOEK VAN EEN
VERDWENENE
componist **Leoš Janáček**,
Annelies Van Parys
regie **Ivo van Hove**
productie **Muziektheater
Transparant**
coproductie ITA,
Klarafestival, **De Munt**,
Kaattheater, **Les Théâtres
de la Ville de Luxembourg**,
Operadagen Rotterdam
okt, nov, dec 18, jan, feb, apr,
jun 19

DE DINGEN DIE VOORBIJGAAN
van **Louis Couperus**
regie **Ivo van Hove**
productie ITA / **Toneelhuis**
coproductie **Ruhrtriennale**
okt 18

DE ANDERE STEM
van **Ramsey Nasr**
regie **Ivo van Hove**
nov 18

MEDEA
van **Simon Stone**
naar **Euripides**
regie **Simon Stone**
nov 18, mrt 19

KINGS OF WAR
van **William Shakespeare**
regie **Ivo van Hove**
co-commissioners
Barbican, **Théâtre National
de Chaillot**, **Wiener
Festwochen**
coproductie **Blindman**,
Holland Festival,
Muziektheater Transparant
nov, dec 18

ITA—JUNIOR

XXX JR.
Over vriendschap
in Amsterdam
regie **Ilon Lodewijks**,
Hanna Timmers
mrt 19

Howard Roark
Ramsey Nasr

Peter Keating
Aus Greidanus jr.

Ellsworth Toohey
Bart Slegers

Gail Wynand
Hans Kesting

Dominique Francon
Halina Reijn

Guy Francon, Henry Cameron
Hugo Koolschijn

Mevr. Keating
Frieda Pittoors

Catherine Halsey
Hélène Devos

Steven Mallory, Alvah Scarret
Maarten Heijmans